

UPUTSTVO ZA IZRADU ESEJA – TEORIJSKA I KONCEPTUALNA PITANJA U PSIHOLOGIJI VREDNOSTI

Seminarski rad koji treba da napišete ima za cilj da razvije Vašu sposobnost teorijsko-konceptualne analize odnosa između vrednosti i nekog drugog psihološkog konstrukta po Vašem izboru. Ovaj zadatak podrazumeva da se upoznate sa osnovnim teorijskim pristupima vrednostima (na primer, Švarcov model osnovnih vrednosti ili raniji Rokeačev pristup) i da ih uporedite sa drugim konstruktima kao što su crte ličnosti, stavovi, uverenja, motivacija, identitet ili politička ideologija. Ideja je da pokažete kako se različiti koncepti mogu međusobno povezati, gde se preklapaju, u čemu se razlikuju i da li ih je moguće posmatrati kao komplementarne ili konkurentne u objašnjavanju ljudskog mišljenja i ponašanja.

Rad ne treba da bude duži od 3000 reči. Najbolje je da ga oblikujete kao kratak akademski esej sa jasno izdvojenim uvodom, teorijskim pregledom, analitičkim delom i zaključkom. U uvodu bi trebalo da precizirate o čemu pišete i zbog čega ste izabrali baš taj konstrukt u odnosu na vrednosti, kao i da formulišete glavno istraživačko pitanje koje vas vodi kroz tekst. Teorijski deo treba da predstavi osnovne pojmove i definicije: šta podrazumevamo pod vrednostima, a šta pod drugim konstruktom. Tu možete napraviti i prvo poređenje, recimo ukazivanjem da su vrednosti apstraktne i relativno trajne, dok su stavovi konkretniji i podložniji promenama.

Najvažniji deo rada je analitički segment u kojem treba da razvijete poređenje i kritičku analizu. To znači da ne ostajete samo na definicijama, već razmatrate kako se vrednosti i drugi konstrukti povezuju u teoriji i istraživanjima, da li se dopunjuju ili međusobno „takmiče“ u objašnjenju ponašanja, i na koji način se njihova kombinacija može iskoristiti za razumevanje složenijih fenomena. Na primer, možete razmotriti kako vrednost univerzalizma motiviše uverenje da „treba pomagati migrantima“, dok vrednost tradicije stoji u osnovi uverenja da „brak treba da bude samo između muškarca i žene“. Ovakvi primeri pokazuju kako se vrednosti i uverenja nadovezuju jedno na drugo. Od Vas se, dakle, očekuje da u radu pokažete poznavanje osnovnih teorijskih modela, sposobnost poređenja različitih konstrukata i kritičkog mišljenja, ali i da sve to učinite jasno, precizno i argumentovano. Važno je da ne ostanete na puko deskriptivnom nivou, već da razvijete sopstvenu analizu, potkrepljenu primerima i literaturom.

U zaključku bi trebalo da sumirate osnovne uvide koje ste razvili tokom analize, da naglasite u čemu je značaj poređenja koje ste sprovedi i da date predlog mogućih pravaca za dalje istraživanje. To može biti, na primer, sugestija da se u empirijskim istraživanjima češće uzima u obzir kako vrednosti i uverenja zajednički oblikuju stavove i ponašanja, ili da se ispituje na koji način različite generacije internalizuju nove vrednosti i oblikuju nova uverenja kroz društvene mreže i medije.

Očekuje se da rad bude zasnovan na relevantnoj i relativno savremenoj literaturi. Citiranje i navođenje izvora treba da bude dosledno i u skladu sa akademskim standardima (preporučuje se APA stil).